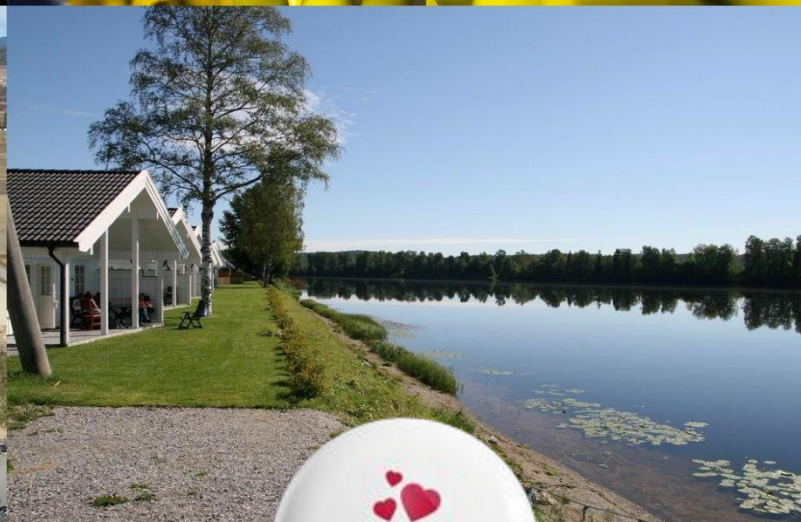
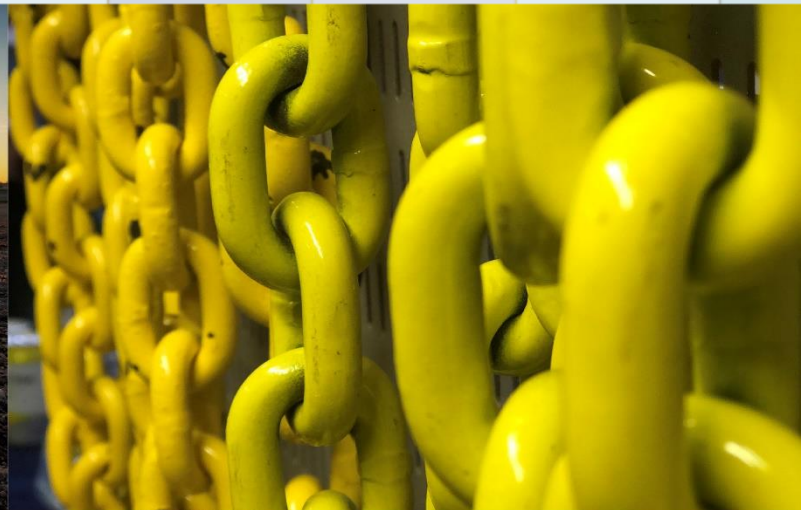

ODALEN

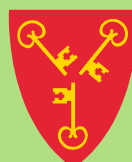

Næringsplan for Sør-Odal kommune

Vedtatt i utvalg for næring, miljø og klima 02.11.21.

Vedtatt i formannskapet 09.11.21.

Vedtatt i kommunestyret 18.11.21.

Sør-Odal kommune

Innhold

1.0 Innledning.....	3
2.0 Bakgrunn	4
2.1 Prosjektmandat og planavklaring.....	4
2.2 Involvering.....	4
2.3 Overordnede mål i Kongsvingerregionen.....	5
3.0 Strategier og tiltak.....	6
3.1 Strategi: Prioriterte satsingsområder	7
3.2 Strategi: Bærekraftig næringsutvikling.....	8
3.3 Strategi: Handlekraftige og effektive kommuner.....	10
3.4 Strategi: Samferdsel og markedstilpassede næringsarealer	12
3.5 Strategi: Relevant kompetanse og FOU	14
3.6 Strategi: Kompetanserekuttering og omdømmebygging	15
3.7 Strategi: Sterke allianser og samarbeid om felles mål	17
4.0 Økonomi	18
5.0 Tilstandsrapport	19
5.1 Situasjonsanalyse	19
5.2 Rolleavklaring i næringsmottak.....	20
5.3 Næringsområder i Sør-Odal.....	20
5.4 Sysselsetting	21
5.5 Pendlerstrømmer	21
5.6 Norges grønne hjerte	21
5.7 Næringsfond.....	22
5.8 Landbruk.....	22
5.9 Tilbakemeldinger	22
6.0 Fakta	23
6.1 Mulighetsmatriser for eksisterende næringsarealer	23
6.1.2 Slomarka industriområde	23
6.1.3 Disenå næringsområde	24
6.1.4 Hernesmoen næringspark	25
6.1.5 Tronbøl næringsområde.....	26
6.1.6 Stormyra	26

1.0 Innledning

Kommunestyret i Sør-Odal vedtok 5. oktober 2017 at det skal utarbeides en næringsstrategi for kommunen. I den kommunale planstrategien 2016-2019 for Sør-Odal kommune, som peker på hvilke planer kommunen har behov for å utarbeide for å oppnå ønsket tjenesteutvikling og vekst, ble en lokal plan for næring trukket fram som et ønsket tiltak.

Sør-Odal kommunes næringsplan er en oppfølging av Kongsvingerregionens næringsstrategi for 2016-2028, hvis overordnede mål er en netto vekst på 100 arbeidsplasser per år. Den regionale strategien er nylig blitt revidert, vedtatt i Sør-Odal kommunestyre i januar 2021, og tar for seg sju hovedstrategier som skal bidra til vekst:

- Prioriterte satsingsområder; bioøkonomi, industriutvikling, logistikk, bygg og anlegg, og kunnskapsintensiv tjenesteytring
- Bærekraftig næringsutvikling
- Handlekraftige og effektive kommuner
- Samferdsel og markedstilpassede næringsarealer
- Riktig kompetanse og FoU
- Kompetanserekruttering og omdømmebygging
- Sterke allianser og samarbeid om felles mål

Hvorfor trenger Sør-Odal en næringsplan?

- Kommunen skal bidra til å oppfylle den regionale næringsstrategien og dens hovedstrategier, og må se disse opp mot lokale forutsetninger for best mulig gjennomførbarhet
- Kommunen skal realisere langsiktige politiske mål for næringsutvikling med systematisk og strategisk arbeid og tiltak
- Kommunen skal være attraktiv for nyetablerere og nyinnflyttere
- Kommunen skal være en pådriver og tilrettelegger for videreutvikling av eksisterende næringsliv
- Kommunen skal ha en plan for hvordan den skal møte næringsliv på en mest mulig effektiv måte
- Næringsplanen skal gi politikere og administrasjon i Sør-Odal kommune innsikt og forståelse i næringslivets rammebetingelser og behov, samt få eierskap til prosjektene kommunen skal arbeide med for å skape vekst
- Næringsplanen skal være et grunnlagsdokument for framtidige økonomiprioriteringer

I kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 har kommunen blant annet definert følgende målbilde:

- Kommunen har en årlig netto vekst på 50 arbeidsplasser – hovedsakelig i det private næringslivet.

Oppfølging

Den regionale næringsstrategien varer til 2028, og kommunens næringsplan har derfor en varighet på like mange år. Handlingsdelen i næringsplanen skal rulleres annethvert år. Neste gang i 2023.

I gjennomføringen av enkelte tiltak er det aktuelt å involvere samarbeidspartnere, som blant andre Odal Næringshage, handelsstand, øvrig lokalt næringsliv, Klosser Innovasjon, andre kommuner i Kongsvingerregionen og Innlandet fylkeskommune.

2.0 Bakgrunn

Sør-Odal har de fire siste årene utelukkende vært inne i en positiv trend i forhold til økte arbeidsplasser i kommunen.

- 2017: 31 flere arbeidsplasser
- 2018: 45 flere arbeidsplasser
- 2019: 28 flere arbeidsplasser
- 2020: 3 flere arbeidsplasser (til tross for korona)

Kongsvingerregionen har totalt sett hatt nedgang i antall arbeidsplasser de to siste årene.

Sør-Odal er kommunen i Kongsvingerregionen som ligger tettest på Osloregionen, Gardermoregionen og Viken, og det forventes at ekspansjon i de nevnte regionene etter hvert også vil føre til større vekst i både arbeidsplasser og innbyggertall i Sør-Odal.

Sør-Odal kommune har i dag en uttalt målsetting om å øke innbyggertallet med flere enn landsgjennomsnittet årlig. Å skape nye arbeidsplasser i kommunen vil være en av nøklene for å nå målene de neste årene, det være seg gjennom nyetableringer eller videreutvikling av eksisterende næringsliv.

I 2020 gikk folketallet i Sør-Odal fram med 11.

2.1 Prosjektmandat og planavklaring

Kommunedirektør har vært prosjekteier for arbeidet med næringsplanen, mens kommunikasjons- og næringskoordinator har fungert som prosjektleder.

Utvalg for næring, miljø og klima har vært ressursgruppen i planarbeidet. Næringsplanen har vært tema i fire møter i 2021. Utvalget har også pekt ut to representanter som har bidratt med involveringsarbeid.

Næringsplanen er bygget opp med tiltaksdelen først og faktadelen på slutten. Dette fordi de konkrete handlingene er viktigst, og for at det skal være enklest mulig å finne fram til tiltakene.

Ikke alle tiltakene er direkte målbare, flere punkter i planen beskriver hvordan kommunen konkret skal arbeide de to neste årene – og hva slags områder som skal prioriteres innenfor fagfeltet.

Næringsplanen har vært til offentlig høring og ettersyn, og den ble i tillegg manuelt sendt ut til Odal Næringsforum, handelsstanden, Odal Næringshage, Klosser Innovasjon, samt lokallagene av Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag, og Innlandet fylkeskommune på innspillsrunde i forkant av politisk sluttbehandling.

2.2 Involvering

I arbeidet med å revidere næringsplanen, er det gjennomført en spørreundersøkelse for næringslivet i Sør-Odal. Det var god oppslutning om undersøkelsen.

4. mai 2021 ble det avholdt et åpent, digitalt arbeidsmøte for næringslivet i kommunen. Til tross for markedsføring på hjemmeside og sosiale medier, samt fire utsendelser på e-post, var oppslutningen låger. Om lag ti personer totalt deltok i møtet.

Spørsmålene som ble diskutert i møtet var:

- Hvilke behov har næringslivet i Sør-Odal?
- Hvilke regionale strategier kan kommunen og næringslivet i Sør-Odal best jobbe aktivt med?
- Hvilken rolle bør kommunen ta for å tilrettelegge for næringslivsvekst?
- Hvilke tiltak bør Sør-Odal kommune prioritere de to neste årene?

Ordfører og næringskoordinator reiser (utenom korona) med jevne mellomrom ut og besøker næringsliv. Innspill og tilbakemeldinger fra disse møtene er tatt med inn i revideringen av næringsplanen.

2.3 Overordnede mål i Kongsvingerregionen

Ved å satse på regionens fortrinn, og jobbe strategisk for å realisere disse, skal regionen oppnå en netto vekst på 100 arbeidsplasser per år (registrert som sysselsatte per kommune av SSB). Målet er sterkt knyttet til nasjonale/internasjonale konjunkturer. Det legges derfor også opp til en sammenligning av arbeidsplassvekst med relevante regioner.

Kongsvingerregionen er én bo- og arbeidsmarkedsregion. Det er derfor avgjørende at det jobbes aktivt for å skape vekst og arbeidsplasser, uavhengig av hvor i regionen disse blir lokalisert.

Mål og indikatorer som understøtter det overordnede målet er:

- 300 registrerte innovasjonsideer i regionen per år
- 40 vekstideer i eksisterende og nytt næringsliv
- 10 bedriftsrekrutteringer (over 8 ansatte) per år
- Vekst i etablert næringslivs produktivitet
- Saksbehandlingstid næringsrelaterte byggesaker: 80 % < 10 dager, og gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 21 dager
- Vekst i antall heltidsstudenter på Høgskolesenteret med 30 per år
- Etablering av et relevant og stabilt fagskoletilbud i løpet av planperioden
- Øke antall lærlinger innenfor teknisk- og industrielle fag

3.0 Strategier og tiltak

Sør-Odal kommunes næringsplan er primært en handlingsplan for hvordan kommunen, næringsliv og andre aktører skal bidra til å realisere og støtte opp om de regionale strategiene.

Et synlig trekk ved arbeidet med revideringen av næringsplanen, er at innspillene fra næringslivet i langt større grad enn i 2018 er på et overordnet nivå. Der næringslivet hadde flere konkrete ønsker og innspill til kommunens konkrete arbeid i forrige runde, løftes gjennomgående betydningen av økt bosetting, infrastruktur og klimasatsing i denne runden. Kommunens næringsapparat oppfattes i stor grad som offensiv, endringsvillig og gjennomføringsdyktig i forhold til tiltak. Handlingsdelen i næringsplanen har derfor færre nye tiltak rundt kommunens håndtering av henvendelser enn det som ble iverksatt i etterkant av vedtak i 2018.

Handlingsdelen går gjennom samtlige av regionens strategier og beskriver lokale tiltak som skal iverksettes.

I 2018 kom reiseliv inn som eget punkt i handlingsdelen, fordi Sør-Odal kommune var eneste kommune i regionen som sto utenfor Visit Kongsvingerregionen. I april 2021 vedtok kommunestyret i Sør-Odal at kommunen skal gå inn fra og med 2022. Reiselivssatsingen følges videre opp gjennom reiselivsstrategien til Kongsvingerregionen, og er følgelig ikke en del av den reviderte utgaven av næringsplanen. Et konkret innspill i arbeidet med næringsplanen vedrørende «Den gyldne omvei rundt Storsjøen», vil bli tatt med inn i reiselivsarbeidet.

3.1 Strategi: Prioriterte satsingsområder

For å realisere målene fokuseres innsatsen spesielt der regionen har særlige fortrinn:

- Bioøkonomi, fordi regionen har store naturressurser og kompetanse
- Logistikkvirksomhet, på grunn av beliggenhet og kommende infrastrukturinvesteringer
- Bygg- og anleggsvirksomhet, på grunn av kompetanse og nærhet til marked
- Industriutvikling og rekruttering av ny industri, på grunn av eksisterende industrikompetanse
- Utvikling og etablering av kunnskapsintensiv tjenesteyting, da dette er et område i sterk vekst nasjonalt

Arbeidet med disse satsingsområdene vil kreve ressurser og fokus over lengre tid, og det vil kunne ta tid før en ser resultater. Dette betyr samtidig at regionen på kort sikt må være svært god på å gripe alle de mulighetene som dukker opp, uavhengig av satsingsområde.

Slik skal kommunen jobbe med strategien:

Tiltak	Ansvar	Prioritert tiltak
Understøtte Kongsvingerregionens og Klosser Innovasjon sitt arbeid med forskningssenter, høyskoleutdanning og andre statlige og fylkeskommunale arbeidsplasser.	Kommunikasjons- og næringskoordinator, og kommunedirektør	X
Bidra i regionens arbeid med å utvikle næringspark med markedsdrevet logistikk-senter/godsterminal.	Kommunedirektør	X
Knoppskyting: Benytte eksisterende virksomheter til å skape flere arbeidsplasser og bedrifter. Bør formaliseres gjennom en plan. Odal Næringsfond kan bidra til å motivere til knoppskyting. Mål: Realisere minst ett knoppskytingsprosjekter årlig.	Kommunikasjons- og næringskoordinator, og virkemiddelapparat	X
Benytte bedriftsbesøk og andre foraer til å utvikle vekstideer, stimulere til FOU-prosjekter og bistå i utviklingsprosesser.	Kommunikasjons- og næringskoordinator, ordfører og virkemiddelapparat	
Legge regionens satsingsområder til grunn i arbeid med nye næringsområder.	Kommunalområde Samfunnsutvikling, kommunikasjons- og næringskoordinator	
Parallelt opprettholde fokus på mindre lokaler, sentrumsutvikling, boligtomter, og annen næringsvirksomhet (herunder f.eks. kultur) osv.	Utviklingsenheten	

3.2 Strategi: Bærekraftig næringsutvikling

FNs bærekraftsmål skal være retningsgivende for samfunnsutvikling og med forankring i relevante mål skal Kongsvingerregionen skape bærekraftig vekst som bygger på våre spesielle fortrinn knyttet til bioøkonomi, industriutvikling, logistikk, bygg og anlegg og kompetanse.

Gjennom blant annet Industrimeldingen (St.meld. 27) er regjeringen tydelige på at klimautfordringene krever at Norge omstilles til et bærekraftig lavutslippssamfunn. Samtidig har regjeringen og bedriftseiere forventning om økt økonomisk vekst. Dette forutsetter at næringslivet skaper grønn vekst som kan defineres som «økonomisk vekst med lavere miljøbelastning». Det krever mot og kraft i å legge til rette for grønn vekst, samtidig som det trengs et næringsliv som har mot til å gå foran å skape, teste ut og iverksette nye bærekraftige løsninger.

Som en del av arbeidet med å utvikle en bærekraftig region og næringsliv blir det avgjørende å redusere ressursforbruket. Circularity Gap report 2020 konstaterer at kun 2,4 prosent av Norges ressurser gjenbrukes, mot 8,6 % på verdensbasis. Sirkulærøkonomi handler nettopp om å oppnå bedre ressursutnyttelse og utnyttelse av sidestrømmer til komponenter i høyverdige produkter. Dette vil både bidra til kutt i CO2-utslipp og økt verdiskaping.

Mange av bedriftene i regionen kjennetegnes av volumkrevende produksjon, med bilbasert distribusjon over lange avstander. I gjennomsnitt er kostnadene til logistikk for norske bedrifter på 12 % av omsetningen (TØI, 2014), noe som betyr at en stor andel av bedriftenes CO2-utslipp kommer fra logistikk og transport. Tilrettelegging for grønn logistikk vil derfor være en viktig innsatsfaktor for å redusere det regionale klimaavtrykket.

Slik skal kommunen jobbe med strategien:

Tiltak	Ansvar	Prioritert tiltak
Utarbeide og realisere en miljø- og klimaplan for Sør-Odal kommune, i tråd med FNs bærekraftsmål.	Kommunalområde Samfunnsutvikling	X
Kommunen skal vurdere sirkulærøkonomi i alle offentlige anskaffelser.	Alle kommunalområder	X
Kommunen skal tenke sirkulærøkonomi i alle planprosesser.	Alle kommunalområder	X
Motivere til bærekraftig næringsutvikling, grønne FOU-prosjekter og -investeringer gjennom prioritering av søknader i tråd med regionens satsingsområder i Odal Næringsfond.	Kommunikasjons- og næringskoordinator	
Nye retningslinjer for avhending av næringseiendom i Sør-Odal.	Kommunikasjons- og næringskoordinator	
Utnytte erfaringer og kunnskap om O-house-prosjekt og ombruk av Sander skole i framtidige prosjekter.	Kommunalområde Samfunnsutvikling	
Koble avfallsbransjen tettere på mulighetene.		

<p>Bærekraft inn i skolen som et ledd i en framtidssatsing.</p> <p>Tiltak til vurdering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elevbesøk til bedrifter med bærekraftsfokus • Bærekraftsuke i skolen • Bærekrafts-undervisning 	<p>Glommasvingen skole, Skarnes videregående skole og Innlandet fylkeskommune</p>	
<p>Kartlegge systemutvikling for bærekraft, og om bærekraftskompetanse kan bli en egen næringsvirksomhet.</p>	<p>Klosser Innovasjon</p>	
<p>Kommunen skal bidra til en mer bærekraftig landbruksnæring.</p>	<p>Landbruksavdelingen</p>	

3.3 Strategi: Handlekraftige og effektive kommuner

Strategiområdet er knyttet mot FNs bærekraftsmål #11: Bærekraftige byer og samfunn og #17: Samarbeid for å nå målene.

Kommunen har et ansvar for å aktivt tilrettelegge for næringsliv og næringsutvikling. Dette gjelder både i forhold til eksisterende næringsliv, tilflyttende næringsliv og gründere/oppstartsbedrifter.

For at regionen skal bli best på å tilrettelegge for næringsutvikling er det avgjørende at kommunene i regionen møter næringslivet målrettet og løsningsorientert, og at informasjon er lett tilgjengelig. I tillegg er det avgjørende at regionen har et offentlig næringsutviklingsapparat som er samordnet, oversiktlig og har relevant spisskompetanse.

Det er en forutsetning at kommunene stimulerer til et godt samarbeid mellom næringslivet, næringsapparatet og kommunene. Politisk ledelse og regionens næringsliv må også samarbeide (både internt og med andre relevante aktører) inn mot sentrale myndigheter om saker som er avgjørende for regionens næringsliv. Det er en forutsetning at kommunene tar en aktiv og offensiv rolle i dette arbeidet.

Slik skal kommunen jobbe med strategien:

Tiltak	Ansvar	Prioritert tiltak
Oppdatere rutiner og prinsipper for avhending av næringseiendom, inkludert delegering til kommunedirektør.	Kommunikasjons- og næringskoordinator	X
Videreutvikle samarbeid og faste møtearealer med Klosser Innovasjon og Odal Næringshage. Mål: Minst ett utviklingsprosjekt sammen til enhver tid.	Kommunikasjons- og næringskoordinator	X
Prioritere saksbehandling knyttet til plan- og arealsaker hvor det er potensial for næringsutvikling.	Kommunalområde Samfunnsutvikling	X
Innkjøpspolitikk som stimulerer lokalt næringsliv: Bruke lokale leverandører/tjenester der dette er hensiktsmessig og mulig.	Kommunalområde Samfunnsutvikling	X
Kompetanseheving av kommunalt ansatte, primært innenfor utviklingsområdet.	Kommunikasjons- og næringskoordinator, utviklingsenheten	X
Etablere en alltid oppdatert side/portal på kommunens hjemmeside med informasjon om ledige nærings- og boligtomter.	Kommunikasjons- og næringskoordinator, utviklingsenheten	X
Etablere en møteplass for dialog med næringslivet i Innbyggertorget. Kurs,	Kommunikasjons- og næringskoordinator,	X

informasjon, effektiv saksbehandling, rådgivning er nøkkelstikkord i dette arbeidet.	kommunalområde Samfunnsutvikling	
Etablere gode rutiner og månedlige møter for samarbeid på tvers av enheter innenfor kommunalområdene Samfunnsutvikling og Innovasjon og samskaping, samt NAV.	Kommunalområdene	
Videreføre frist på maksimalt to virkedagers svartid på alle henvendelser fra næringsliv til kommunens primærkontakt.	Kommunikasjons- og næringskoordinator	
Videreutvikle handelsnæringen ved hjelp av økt kunnskap om forbrukerbehov, markedsføring, erfaringer knyttet til covid-19 og endret forbrukeratferd.	Odal Næringshage	
Kartlegge om det er mulig å digitalisere deler av kommunens arbeid med næringslivet.	Kommunalområde Innovasjon og samskaping og kommunalområde Samfunnsutvikling	

3.4 Strategi: Samferdsel og markedstilpassede næringsarealer

Strategiområdet er knyttet mot FNs bærekraftsmål #9: Innovasjon og infrastruktur og #11: Bærekraftige byer og samfunn.

Transportnettene gjennom Kongsvingerregionen er viktig for en positiv demografisk utvikling og utnyttelse av naturressursene på Østlandet. Derfor er det avgjørende å jobbe for ferdigstilling av E16 som hovedvei inn til og gjennom regionen, og å sikre statlig finansiering av samferdselsprosjekter (jernbane, terminal, tilsving m.m.) som bidrar til å etablere Kongsvingerregionen som et nasjonalt og internasjonalt logistikk-knutepunkt.

Skal regionen utvikles er den avhengig av gode transportløsninger, men også næringsarealer som er godt koblet sammen med transportnettene. Gode logistikk-løsninger er et konkurransefortrinn for både nåværende og fremtidig næringsliv.

Kommunene i regionen vil ha to avgjørende roller i forhold til infrastrukturutvikling:

1. Planlegge og tilrettelegge for hensiktsmessige næringsarealer.
2. Arbeide aktivt i forhold til statlige myndigheter for å realisere sentrale prosjekter på veg og bane.

Slik skal kommunen jobbe med strategien:

Tiltak	Ansvar	Prioritert tiltak
Utvikle og investere i næringstomter (regulering, opparbeidelse, tilrettelegging) i Sør-Odal.	Kommunalområde Samfunnsutvikling, kommunikasjons- og næringskoordinator	X
Bidra til at næringslivet i Sør-Odal blir hørt i prosessen rundt E16 Kongsvinger-E6, og jobbe aktivt for at veien blir en realitet.	Ordfører og plankoordinator	X
Understøtte arbeid med å videreutvikle Kongsvingerbanen (dobbeltspor, kryssningsspor).	Kommunalområde Samfunnsutvikling	X
Etablere et nettverk for investorer med tanke på et privat-offentlig samarbeid om tomteopparbeidelser og bygg. Mål: Gjennomføre minst ett møte i året.	Kommunedirektør, kommunikasjons- og næringskoordinator, kommunalområde Samfunnsutvikling, og virkemiddelapparat	X
Det igangsettes arbeid med å kartlegge nye næringsområder i Sør-Odal – fortrinnsvis i tilknytning til ny E16.	Kommunalområde Samfunnsutvikling, kommunikasjons- og næringskoordinator	X
Legge til rette for flere næringstomter på Hernesmoen.	Kommunikasjons- og næringskoordinator, kommunalområde Samfunnsutvikling	X

Kartlegge tomme bygg i Odalen.	Kommunikasjons- og næringskoordinator, Nord-Odal kommune og Odal Næringshage	X
Arbeide for å få Disenå næringsområde regulert (i dag avsatt i kommuneplan).	Kommunikasjons- og næringskoordinator	
Legge til rette for at private aktører kan utvikle nye kontorområder (for eksempel for enkeltmannsforetak), som man har sett et behov for under korona.	Odal Næringshage	
Jobbe aktivt for å realisere mål om utbygd høyhastighets-bredbåndsnett innen 2024.	Kommunedirektør	

3.5 Strategi: Relevant kompetanse og FOU

Strategiområdet er knyttet mot FNs bærekraftsmål #4: God utdanning, #8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst, og #9 Innovasjon og infrastruktur.

Regioner med god tilgang på kunnskapsmiljøer og høyt utdannet arbeidskraft, vil vinne kappløpet om å skape morgendagens arbeidsplasser. Tilgang på riktig kompetanse er derfor en avgjørende faktor for å lykkes med å skape næringsutvikling, innovasjon og arbeidsplassvekst. Mange av bedriftene i regionen opplever at de har et udekket kompetansebehov og statistikk bekrefter at regionen har lavt utdanningsnivå og lav score på forskningsbasert innovasjon. Opp mot halvparten av bedriftene i regionen har i undersøkelser sagt seg enige i en påstand om at et høyere utdanningsnivå (fagarbeidere, fagskole, høyskole/universitet) hos dem ville gitt økt fortjeneste.

For å møte nåværende og fremtidig næringslivs behov er det avgjørende at regionen sammen jobber for å tilby relevant utdanning på alle nivå, og aktivt arbeider for å videreutvikle fagutdanningstilbudet, høyskolesatsingen og etablering av Science Park/forskningscenter i Kongsvinger.

Slik skal kommunen jobbe med strategien:

Tiltak	Ansvar	Prioritert tiltak
Videreutvikle og bidra økonomisk til Odal Næringsfond. Fondet skal bidra til å stimulere til utvikling og nyetableringer.	Kommunikasjons- og næringskoordinator	X
Videreutvikle samarbeidet mellom virkemiddelapparatene knyttet til etablererkursene i Kongsvingerregionen.	Odal Næringshage og Klosser Innovasjon	
Jobbe for å samle relevant kompetanse på samme sted. I dialog med eksisterende og nyinnflyttende næringsliv, jobbe for å utnytte eksisterende næringsliv til å bygge kompetansesenter på strategiske lokasjoner (f.eks. næringsmiddelbedrifter på Maarud).	Kommunikasjons- og næringskoordinator, og virkemiddelapparat	
Kartlegge mulighetene for å koble Skarnes videregående skole, Solbakken folkehøgskole og International Stunt Academy på Slåstad tettere på regionens arbeid med kompetanse.	Kommunikasjons- og næringskoordinator, og ordfører	

3.6 Strategi: Kompetanserekruttering og omdømmebygging

Strategiområdet er knyttet mot FNs bærekraftsmål #11: Bærekraftige byer og samfunn og 17: Samarbeid for å nå målene.

Det er helt avgjørende at regionen har en felles historie og et felles målbilde for å skape et godt omdømme internt og eksternt. Dette bidrar til at regionen kan kommunisere med én tydelig stemme som skaper forståelse for regionens fortrinn og særegenheter i nasjonal sammenheng.

Kongsvingerregionen har lavere befolkningsvekst og lavere bostedsattraktivitet enn landet for øvrig. Kartlegginger viser at næringsliv og det offentlige har utfordringer med å rekruttere og beholde kompetanse. Utflyttere tror samtidig at det ikke finnes relevante jobber i regionen.

Kongsvingerregionen må derfor bli mer synlige både i forhold til utflyttere, men også andre med relevant kompetanse for regionen. For å lykkes må både næringsliv, media og innbyggere involveres aktivt i rekrutteringsarbeidet og de konkrete kommunikasjonsaktivitetene. Målet med kommunikasjonen er å skape positive forventning om hvordan hverdagen blir dersom man flytter (tilbake) til Kongsvingerregionen.

Gjennom satsingen på bedriftsrekruttering har regionens fortrinn knyttet til etablering og næringsutvikling blitt mer synlig både for statlige/regionale myndigheter og for mulige etablerere. Kongsvingerregionen må etablere en bevissthet blant sentrale beslutningstakere og premisseleverandører om hvilke nasjonale utfordringer som regionen kan være med å løse. Budskapet regionen skal kommunisere er regionens potensial og fortrinn i forhold til fremtidig nasjonal verdiskaping og bærekraftig næringsutvikling.

Slik skal kommunen jobbe med strategien:

Tiltak	Ansvar	Prioritert tiltak
Etablere rutiner for besøk på utdanningsinstitusjoner. Vurdere traineeløsning. Mål: Rekruttering av kompetanse, næringsutvikling og innovasjon.	Kommunedirektør, kommunalområde Samfunnsutvikling, kommunalområde Innovasjon og Samskaping, Klosser Innovasjon	X
Opprettholde og videreutvikle Sommerjobb for unge gjennom økonomiplanperioden.	Kommunalområde Innovasjon og samskaping	X
Aktiv synliggjøring av gladsaker fra Sør-Odal (etableringer, vekst, fond) på hjemmeside, Odalsportalen, sosiale medier, og ved å tipse mediene.	Kommunikasjons- og næringskoordinator	
Bruke finn.no aktivt i markedsføringsarbeid rundt tomt salg, ledige bygg og næringsområder.	Kommunikasjons- og næringskoordinator	
Støtte opp om regionale kampanjer (f.eks. Norges største reunion og #treffes).	Kommunalområde Innovasjon og samskaping	
Støtte opp om nye tiltak for lokalt næringsliv, innbyggere og omdømme (f.eks. matmarked og «handle lokalt»-kampanjer).	Odal Næringshage	

Delta på relevante fysiske arenaer for å sikre nødvendig synliggjøring av Sør-Odals muligheter.	Kommunikasjons- og næringskoordinator	
Støtte opp om private ønsker om å etablere en felles nettportal for alle kommunens bedrifter.	Kommunikasjons- og næringskoordinator	

3.7 Strategi: Sterke allianser og samarbeid om felles mål

Strategiområdet er knyttet mot FNs bærekraftsmål #11: Bærekraftige byer og samfunn og #17: Samarbeid for å nå målene.

Regionen lykkes når vi samarbeider på tvers av kommunene og aktørene i regionen. En samlet politisk ledelse i regionen gir langt større tyngde og gjennomslagskraft i møte med sentrale og nasjonale aktører. Det at kommunene har en høy grad av tillit seg imellom er en forutsetning for videre arbeid om felles mål.

Samarbeid med andre regioner og institusjoner som har tilsvarende interesser som Kongsvingerregionen er avgjørende. Skal regionen bli prioritert og sett, må vi bygge sterke allianser som målbærer samme budskap. Jo flere regioner som profilerer sentrale samferdselsprosjekter og grønn bioøkonomi, desto større sannsynlighet er det for å nå igjennom. På samme måte må regionen bygge allianser til andre regioner for å få tilgang på faglige og politiske nettverk og utviklingsarenaer innen bioøkonomi, industriutvikling og logistikk.

Regionen arbeider nå sammen med aktører som Høgskolen Innlandet, Universitetet i Oslo, Oslo MET, NIBIO, samt klyngene NCE Heidner Biocluster, Stål & verkstad, Paper Province, Digital Innlandet og Norwegian Wood Cluster, NCE Eyde.

Kongsvingerregionen lykkes *ikke* alene.

Slik skal kommunen jobbe med strategien:

Tiltak	Ansvar	Prioritert tiltak
Gjennomføre to dialogmøter i året med lokalt næringsliv.	Kommunedirektør	X
Opprettholde tilskuddsordninger til regionale virkemiddelapparat (Klosser Innovasjon og Sør-Hedmark Næringshage).	Kommunikasjons- og næringskoordinator	X
Involvere næringsliv i forkant av anbuds konkurranser, der dette er hensiktsmessig, uten at dette diskvalifiserer bedriften fra å delta i konkurransen.	Kommunalområde Samfunnsutvikling	X
Legge til rette for harmonisering av rammevilkår som fremmer helhetlig samarbeid om næringsutvikling i regionen.	Kommunalområde Samfunnsutvikling, kommunalområde Innovasjon og samskaping, Klosser Innovasjon	
Delta i månedlige næringsforum i regionen, for blant annet å sikre samarbeid og erfaringsutveksling.	Kommunikasjons- og næringskoordinator	

4.0 Økonomi

Da næringsplanen i første omgang ble vedtatt i 2018, ble det avsatt 200.000 kroner årlig til ulike tiltak som skulle bidra til å realisere handlingsdelen. Det ble gjort en rekke tiltak de to første årene, og for 2021 er tiltaket helt ute av økonomiplanen.

Eksempler på gjennomførte tiltak er:

- Landbrukskonferanse
- Næringsmagasin
- Markedsføringstiltak av tomter
- Reiseliv
- Kompetanseheving

Det settes i denne runden ikke av øremerkede midler til realisering av næringsplanen, men det vil bli gjort vurderinger av økonomi og tiltak i forbindelse med budsjettbehandlingene.

5.0 Tilstandsrapport

5.1 Situasjonsanalyse

Kongsvingerregionen utarbeidet høsten 2020, i forbindelse med revidering av næringsstrategien, en nærings-SWOT. Den viser regionens interne styrker og svakheter, samt eksterne muligheter og trusler.

Styrker (internt) <ul style="list-style-type: none"> • Store volum av råstoff • Sentral beliggenhet • Sterk industrikompetanse • Klyngemiljøer innenfor bygg og industri • Ledige lokaler og store arealer (rimelig priset) • Sterk regionalt samarbeid ifm. næringsutvikling • Høy prosessinnovasjon (sammenliknet med landet) og medium produkt innovasjon (høyest i Hedmark) • Høyere vekst i verdiskaping enn landet (men lavere produktivitet per ansatt)	Svakheter (internt) <ul style="list-style-type: none"> • Lavt utdanningsnivå og utfordrende demografi • Svakt lokalt eierskap i næringslivet • Lite regional politisk handlingskraft • Manglende kapasitet hos kommune (teknisk og eiendom) • Få arbeidsplasser innenfor globale/nasjonale vekstområder • Lite forskningsbasert utvikling og innovasjon • Svak kommuneøkonomi • Lav verdiskaping knyttet til lokale råvarer • Lav sysselsettingsandel • Utfordringer ift. rekruttering av relevant kompetanse • Lav næringsattraktivitet (bedre siste to år)
Muligheter (eksternt) <ul style="list-style-type: none"> • Internasjonal satsing på bioøkonomi • Nær Nord-Europas raskest voksende byområde • Internasjonal reindustrialisering/automasjon • Etablering av Innlandet SciencePark og Høgskolesenteret i Kongsvinger • Bærekraftsfokus – nasjonalt og globalt • Infrastrukturbygging (E16, jernbane) • Endret bo- og reisemønster som følge av korona • Svak krone	Trusler (eksternt) <ul style="list-style-type: none"> • Utbanisering/sentralisering • Omstilling i verdensøkonomien (som følge av antiglobalisme og korona) • Reduksjon i distriktsvirkemidler fra Stortinget • Lavere etterspørsel etter våre varer/råvarer • Tilgang på kompetent arbeidskraft • Svak synlighet i nytt storfylke • Svak krone

5.2 Rolleavklaring i næringsmottak

Nedenfor en kort oppsummering av hvordan rollefordelingen er i dag:

- Sør-Odal kommune:
  - Deltar aktivt lokalt og regionalt med å tilrettelegge for rammevilkår, virkemidler og tilby kompetanse for å støtte utvikling, innovasjon og vekst i næringslivet.
  - Utarbeidelse av strategier og planer.
  - Fungerer ofte som primærkontakt for etablerere sammen med næringsshagen.
  - Bistår lokalt næringsliv med utviklingsplaner.
  - Saksbehandling av ulike næringsfond.
  - Samarbeid med Kongsvingerregionen.
  - Ansvarlig for tiltak – lokalt og regionalt.
- Odal Næringshage:
  - Førstelinjetjeneste for etablerere i Sør-Odal kommune.
  - Hjelper eksisterende og nytt næringsliv med utvikling og etablering.
  - Prosjektansvarlig for arrangementer og kurs i kommunen.
  - Deltar i etablerte møteforaer med kommunen og Klosser Innovasjon.
  - Styreleder i Ungt entreprenørskap Hedmark, og arbeider for økt kontakt mellom skoler og næringsliv i hele regionen.
  - Reiselivsarbeid.
  - Etablererkurs.
- Klosser Innovasjon:
  - Bistår kommunen i arbeid med større etableringer og utviklingsprosjekter.
  - Deltar i etablerte møteforaer med kommunen og Odal Næringshage.
  - Er kun førstelinjetjeneste for Kongsvinger kommune.
  - Fasilitator for regionale møter med kommunene.
  - Ansvarlig for utarbeidelse av regionale strategier og planer.
  - Leder Visit Kongsvingerregionen.
  - Utstrakt myndighetskontakt.
  - Etablererkurs.
  - Aktiv innbygger- og næringslivsrekruttering.

5.3 Næringsområder i Sør-Odal

Sør-Odal kommune har i dag fire næringsområder, i tillegg til sentrumskjernen.

Disse områdene er:

	Størrelse	Regulering
Disenå	125 dekar, nesten helt utbygd.	Avsatt i kommuneplanen til næring.
Tronbøl	320 dekar, nesten helt utbygd.	Regulert til næring.
Slomarka	327 dekar regulert.	Regulering av 1000 dekar er igangsatt.
Hernesmoen	200 dekar tilgjengelig for utbygging.	Mindre detaljregulering vedtas før sommeren 2021.

* Mer informasjon om næringsområdene i vedlegg.

Stormyra er også avsatt i kommuneplanen som fremtidig næringsområde, men kommunen kommer ikke til å arbeide videre med dette området så lenge det er usikkerhet rundt plassering av ny E16.

5.4 Sysselsetting

Basert på 2020-tall fra SSB, er det utarbeidet en sammenstilling som viser endringene 2020-2019 i Kongsvingerregionen.

På landsbasis er det i 2020 en nedgang på 1,1 %, i Innlandet 1,3 % og i Kongsvingerregionen 1,3 % i forhold til 2019. Mye av nedgangen skyldes korona.

Tabell nedenfor viser tallene per kommune i Kongsvingerregionen:

Sysselsatte (15-74 år) per 4. kvartal. Pendlingsstrømmer, etter bostedskommune, statistikkvariabel, år og arbeidsstedskommune							
	Kongsvinger	Nord-Odal	Sør-Odal	Eidskog	Grue	Åsnes	Sum
Tall for 2020	8 295	1 614	2 514	1 893	1 758	2 717	18 791
Tall fra 2019	8 423	1 586	2 511	1 917	1 766	2 844	19 047
Differanse	-128	28	3	-24	-8	-127	-256
Prosent endring	-1,5 %	1,8 %	0,1 %	-1,3 %	-0,5 %	-4,5 %	-1,3 %

Dersom man også ser sysselsettingen opp mot permitterte under korona, får man følgende regionale sammenstilling:

	Permitterte	Endring 20-19	Endring + permitterte
Kongsvinger	68	-128	-60
Nord Odal	24	28	52
Sør Odal	40	3	43
Åsnes	14	-127	-113
Grue	28	-8	20
Eidskog	28	-24	4
	202	-256	-54

5.5 Pendlerstrømmer

Om lag hver tredje sørodøling har arbeidssted utenfor regionen. Prosentvis er det nesten dobbelt så mange som i for eksempel Kongsvinger, og det er kun Nord-Odal som kan sammenliknes i Kongsvingerregionen.

En stor del av forklaringen må tilskrives Sør-Odals beliggenhet på grensen til Viken og togavstanden på én time til Oslo.

5.6 Norges grønne hjerte

Kongsvingerregionen har tatt en posisjon som Norges grønne hjerte, og det er vedtatt en klimastrategi for de seks samarbeidskommunene.

Sør-Odal kommune skal lage sin egen plan for klima og miljø.

7sterke og Klosser Innovasjon arbeider med å etablere en Arena-klynge innenfor bærekraft.

Et bærekraftsnettverk mellom kommunene og næringsliv er etablert.

5.7 Næringsfond

Odalskommunene og Odal Sparebank lanserte i 2021 et nytt næringsfond for eksisterende og nytt næringsliv i de to odalskommunene. Ved at banken bidrar inn økonomisk, har kommunen fått et mer robust fond til å støtte lokalt næringsliv. Mer info om fondet finnes du på [kommunens hjemmeside](#).

I løpet av 2020 og 2021 har også Sør-Odal kommune tildelt koronamidler til næringslivet gjennom kommunalt næringsfond covid-19 og kommunal kompensasjonsordning.

5.8 Landbruk

Landbruket (jord og skog) utgjør en betydelig verdiskaping i Sør-Odal kommune. Om lag 20 prosent av alle virksomheter i kommunen er knyttet til landbruk. Det er allikevel et uutnyttet potensial for utvikling på flere områder i landbruket, og det er behov for både kompetanseheving og nettverk for å styrke bondens muligheter for å utvikle næring på den enkelte eiendom.

5.9 Tilbakemeldinger

Næringslivet i Sør-Odal kommune har i løpet av prosessen kommet med enkelte innspill som ikke direkte hensyntas i næringsplanen. Kommunen vil ikke adressere dette ytterligere i næringsplanen, men ønsker å redegjøre for følgende:

Utfordring	Kommunens ansvar
Det er dyrt å være næringsliv i Sør-Odal	Regjeringen har vedtatt å fjerne eiendomsskatten på verk og bruk, og har lagt fram en nedtrappingsplan. Sør-Odal kommune har redusert arbeidsgiveravgift.
Få boliger og boligtomter tilgjengelig for nyinnflyttere	Vekst i innbyggertall og næringsliv er blant hovedmålene til Sør-Odal kommune. Kommunen jobber aktivt med flere byggeprosjekter, og ønsker å bidra til at enda flere områder til boligformål blir regulert, slik at enda flere tomter er tilgjengelig for innflyttere og innbyggere.
Dårlig IT-infrastruktur i kommunen	Sør-Odal kommune har en uttalt målsetting om at alle husstander i kommunen skal ha fibertilgang innen 2024.
E16 må ferdigstilles	Sør-Odal kommune er en av fire kommuner i det interkommunale plansamarbeidet. Innspill vedrørende E16 viderebringes til styreleder og prosjektkoordinator. For mer informasjon om framdriften i prosjektet, se www.e16portalen.no

6.0 Fakta

6.1 Mulighetsmatriser for eksisterende næringsarealer

De fire eksisterende næringsområdene ble vurdert og gjennomgått under utarbeidelsen av den regionale næringsstrategien. Dette er konklusjonene fra arbeidet som ble ferdigstilt i 2017.

6.1.2 Slomarka industriområde

Planstatus: Delvis regulert til industriformål				Størrelse: 327 daa		
	Attraktivitet/ egnethet	Transport og klima	Infra- struktur/ kostnader	Landbruk	Miljøverdier	Type nærings- område
Fordeler	Det er i kommuneplanens arealdel avsatt arealer i tilknytning til området (totalt 880 dekar). Kan utvides ytterligere.	Ligger i tilknytning til kryss for E 16.	Området har opparbeidet infrastruktur.	Avklart gjennom kommuneplanens arealdel/reguleringsplan	Avklart gjennom kommuneplanens arealdel/reguleringsplan	C
Uavklarte spørsmål	Eies delvis av Opplysningsvesenetsfond og av private grunneiere.					Eies delvis av Opplysningsvesenetsfond og av private grunneiere.
Ulemper	Deler av området har private grunneiere.					
Vurderingskriterier (ikke uttømmende)	Størrelse Utvidelsepotensial Etablert miljø/klynge Planstatus Kryss Hovedveg Eksponering hovedveg Avstand til jernbane	Kollektivdekning Avstand til kryss/stamveg Avstand til jernbane Avstand til godsterminal	Eksterne grunnlagsinvesteringer: Veg Vann og avløp Strøm Jernbane Interne feltkostnader: Oppfylling/planering Grunnforhold Terreng	Omdisponert areal Utviklingsretning Arealkvalitet Press på tilgrensende arealer	Biologisk mangfold Friluftsliv Landskap Kulturminner Avstand til boliger	Best egnet til: Type bedrift B- eller C-område Eierstruktur

6.1.3 Disenå næringsområde

Planstatus: Avsatt i kommuneplanens arealdel				Størrelse: 125 daa		
	Attraktivitet/egnethet	Transport og klima	Infrastruktur/kostnader	Landbruk	Miljøverdier	Type næringsområde
Fordeler		Ligger langs Fv. 175 og jernbanen.	Vann og avløp tilgjengelig ved «normalt forbruk».	Avklart gjennom kommuneplanens arealdel 1996	Avklart gjennom kommuneplanens arealdel 1996	C
Uavklarte spørsmål		Muligheter for dobbeltspor.				
Ulemper	Nesten helt utbygd. Ikke regulert.	Transporten vestover må foregå gjennom Skarnes sentrum.				
Vurderingskriterier (ikke uttømmende)	Størrelse Utvidelsepotensial Etablert miljø/klyng Planstatus Kryss hovedveg Eksposering hovedveg Avstand til jernbane	Kollektivdekning Avstand til kryss/stamveg Avstand til jernbane Avstand til godsterminal	Eksterne grunnlagsinvesteringer: Veg Vann og avløp Strøm Jernbane Interne feltkostnader: Oppfylling/planering Grunnforhold Terreng	Omdisponert areal Utviklingsretning Areakvalitet Press på tilgrensende arealer	Biologisk mangfold Friluftsliv Landskap Kulturminner Avstand til boliger	Best egnet til: Type bedrift B- eller C-område Eierstruktur

6.1.4 Hernesmoen næringspark

Planstatus: Regulert				Størrelse: 600 daa		
	Attraktivitet/egnet	Transport og klima	Infrastruktur/kostnader	Landbruk	Miljøverdier	Type næringsområde
Fordeler	Arealer tilgjengelig for utbygging. Ligger ved fv. 175. I direkte tilknytning til jernbane. Nærhet til Glomma.		Vann og avløp ved tomtegrensa. Kapasitet til «normalforbruk».	Avklart gjennom gjeldende reguleringsplan.	Avklart gjennom gjeldende reguleringsplan.	C
Uavklarte spørsmål	Det er kartlagt at det er muligheter for en utvidelse, men dette er ikke konsekvensutredet.					
Ulemper		Transport østover må foregå forbi Sander Skole. Må krysse Sander bru fra E 16. Ikke dobbeltspor jernbane.				
Vurderingskriterier (ikke uttømmende)	Størrelse Utvidelsespotensial Etablert miljø/klynge Planstatus Kryss hovedveg Eksposering hovedveg Avstand til jernbane	Kollektivdekning Avstand til kryss/stamveg Avstand til jernbane Avstand til godsterminal	Eksterne grunnlagsinvesteringer: Veg Vann og avløp Strøm Jernbane Interne feltkostnader: Oppfylling/planering Grunnforhold Terreng	Omdisponert areal Utviklingsretning Arealkvalitet Press på tilgrensende arealer	Biologisk mangfold Friluftsliv Landskap Kulturminner Avstand til boliger	Best egnet til: Type bedrift B- eller C-område Eierstruktur

6.1.5 Tronbøl næringsområde

Planstatus: Regulert				Størrelse: 320 daa		
	Attraktivitet / egnethet	Transport og klima	Infrastruktur/ kostnader	Landbruk	Miljøverdi er	Type nærings- område
Fordeler	Sentrumsnært. Gangavstand til sentrum.			Avklart gjennom gjeldende regulerings- plan.	Avklart gjennom gjeldende regulerings- plan.	B
Uavklarte spørsmål						
Ulemper	Ligger i tilknytning til et boligfelt. Aktiviteten må tilpasses dette. Området er nesten ferdig utbygd.	Transport østover må gå igjennom Skarnes sentrum.				
Vurderingskriteri er (ikke uttømmende)	Størrelse Utvidelses- potensial Etablert miljø/klynge Planstatus Kryss hovedveg Eksponering hovedveg Avstand til jernbane	Kollektivdekning Avstand til kryss/stamveg Avstand til jernbane Avstand til godsterminal	Eksterne grunnlags- investeringer: Veg Vann og avløp Strøm Jernbane Interne feltkostnader: Oppfylling/planering Grunnforhold Terreng	Omdisponert areal Utviklingsretning g Arealkvalitet Press på tilgrensende arealer	Biologisk mangfold Friluftsliv Landskap Kulturminner Avstand til boliger	Best egnet til: Type bedrift B- eller C- område Eierstruktur

6.1.6 Stormyra

Kommunen har ikke gått inn og vurdert Stormyra utover at den ikke anbefaler å gå videre med næringsområdet før man har fått klarhet i hva som skjer med E16.